

'Quartett' de Luca Francesconi

© Brescia e Amisano / Teatro alla Scala

El Gran Teatre del Liceu acull l'estrena a Espanya de l'òpera *Quartett* del compositor italià Luca Francesconi, basada en l'obra homònima del 1987 de Heiner Müller. L'òpera, estrenada al Teatre alla Scala de Milà el 26 d'abril de 2011 (Premi Abbiati 2011), es podrà veure en cinc funcions entre el 22 de febrer i el 3 de març en la seva estrena a l'Estat espanyol.

L'embrió de *Quartett*, en paraules del director d'escena, Àlex Ollé (La Fura dels Baus), es va gestar a Barcelona. El compositor italià Luca Francesconi havia rebut l'encàrrec d'Stéphane Lissner, intendent de La Scala, de fer una nova òpera. Durant unes jornades d'Opera Europa a Barcelona, Francesconi va conèixer Àlex Ollé i, poc temps després, va poder veure la seva producció de *Le grand macabre* de Ligeti a Roma. En rebre l'encàrrec de Lissner, Francesconi va pensar en Ollé per treballar plegats en aquesta nova òpera. Es dona la coincidència que l'any que *Quartett* s'estrenava a Milà, a Barcelona es representava la mateixa producció de *Le grand macabre* que va encisar Francesconi i que és la darrera producció d'Ollé que s'ha vist al Liceu.

Quartett és una revisió de *Les amistats perilloses* de Choderlos de Laclos, passat pel filtre de l'obra de Heiner Müller i amb llibret del mateix Francesconi, que compta amb el treball conjunt d'Àlex Ollé i Alfons Flores en el disseny de la dramaturgia i l'escenografia. Segons Àlex Ollé: "*Quartett* és una obra que contínuament et fa preguntar-te: de què parla? Perquè l'obra va molt més enllà de la relació entre els personatges. De fet, és una reflexió sobre la societat occidental decadent. Això s'explica a través de la relació d'una parella de classe alta, que viuen totalment fora de la realitat i només es miren el melic", una situació, segons ell, que de fet ara ja s'ha estès també a la classe mitjana. "*La relació dels dos protagonistes esdevé un joc perillós, gairebé caníbal, que acaba amb la vida d'un dels dos. És una obra gairebé pornogràfica, que et sacseja com a espectador, perquè tens la sensació de ser un voyeur.*"

© Brescia e Amisano / Teatro alla Scala

Per crear aquesta idea de viure fora de la realitat, i prenent la idea de búnquer que Müller fa servir al seu text, Ollé i Flores han creat tres espais diferents que permeten explicar la complexitat de l'obra. El nucli de

l'acció té lloc en una caixa escènica de dues tones de pes i uns 24 m² d'espai. La caixa està suspesa per 600 línies de cable d'acer i politges perquè la caixa no es balancegi. Flores explica que la inspiració per al disseny d'aquesta caixa suspesa és una història que el seu avi li explicava de petit, segons la qual Gaudí tenia, penjant del sostre al seu despatx on treballava a la Sagrada Família, una pedra de 2 metres de diàmetre, sostinguda només amb filferros. Aquesta idea dóna una sensació d'inestabilitat molt interessant alhora que ajuda a explicar el món aïllat dels protagonistes, que viuen d'esquena al món, aïllats de l'exterior. De fet, Ollé i Flores busquen evidenciar el trencament entre l'*inside* (l'espai de relació entre els protagonistes), l'*outside* (l'espai exterior a la caixa, l'inconscient) i l'*out*, que és l'entorn, la força de la natura.

A nivell musical, l'obra compta amb els mateixos cantants protagonistes de l'estrena, que ja han passejat l'obra per diversos escenaris: Viena, Holland Festival, Lilla, Lisboa i Buenos Aires. Són el baríton Robin Adams, que fa de vescomte de Valmont (però també assumeix la personalitat en alguns moments de Madame de Tourvel) i la soprano Allison Cook, que fa de marquesa de Merteuil, però també de Volange i puntualment de Valmont.

Peter Rundel s'encarregarà de combinar l'Orquestra Simfònica del Liceu amb la música preenregistrada i tractada electrònicament que ha generat l'IRCAM (Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique de París) amb l'orquestra de La Scala de Milà, responsable d'estrenar l'òpera.

D'esquerra a dreta: Alfons Flores, Allison Cook, Àlex Ollé i Robin Adams, en acabar la roda de premsa de presentació de *Quartett*, al Gran Teatre del Liceu. © Antoni Bofill

Els protagonistes vocals, Robin Adams i Allison Cook, van anar junts a la Royal Scottish Academy de Glasgow i són bons amics. En paraules de Robin: *"Cada cop que fem aquesta òpera sentim com les nostres experiències personals ens fan descobrir coses noves i creixem. Alhora, cada cop estem més relaxats i podem actuar més i millor. Vocalment, aquesta òpera demana un rang vocal molt extens i cal confiar en l'escolta de l'altre per no forçar l'instrument."*

Allison Cook pensa que *Quartett* és un bon exemple de l'evolució que està vivint el gènere operístic: *"El futur de l'òpera està en propostes multimèdia. El públic trobarà tot allò que busca en Quartett, perquè es tracta d'una proposta actual, innovadora."*

Coincidint amb l'estrena a Espanya d'aquesta òpera, el Gran Teatre del Liceu farà les proves pilot d'un nou servei d'innovació tecnològica, l'Opera Touch, una iniciativa pionera a Espanya que permet al públic viure una experiència més completa i interactiva durant la funció. Es tracta d'unes ulleres intel·ligents que faciliten tenir en el mateix camp de visió els sobretítols, el resum argumental a temps real i la informació sobre els artistes, entre d'altres. Una forma de fer més còmoda i rica l'experiència de veure òpera.